

LA MANXA VOL L'AIGUA DEL XÚQUER

El govern central, contra els interessos valencians

Els agricultors valencians no estan disposats a cedir l'aigua del Xúquer als terratinents manxecs, malgrat que el govern central ha autoritzat la creació de més de 50.000 hectàrees de regadiu a Conca i Albacete. Mentre aquesta nova batalla de la «guerra de l'aigua» sembla decisiva, el govern valencià estudia com afrontar les conseqüències d'aquesta decisió.

Pasqual L. Pla

La decisió del govern central d'aprovar un decret on es dona llum verda a la transformació en regadiu de 68.000 Ha de les províncies de Conca i Albacete ha desenterrat el fantasma d'un nou episodi de la *guerra de l'aigua* entre les comarques centrals del País Valencià i Castella-la Manxa per l'aprofitament de les aigües del riu Xúquer. El Reial Decret, aprovat sense comptar amb els arguments en contra de la Conselleria d'Agricultura de la Generalitat valenciana i sense que es-

tiga aprovat el Pla Hidrològic Nacional, ha obert una campanya d'un sector de la dreta de la ciutat de València contra el govern valencià, el qual acusen de no haver sabut defensar els interessos d'aquest país i de no plantar cara amb prou contundència a les decisions del govern central.

Mentre els portaveus de la Generalitat reconeixen la gravetat de les repercussions d'aquest decret, però reconeixen alhora que la batalla no està perduda i que els drets històrics dels regants valencians seran respectats, la maquinària de propaganda i comuni-

cació d'UV ha trobat un nou motiu per a desacreditar la política del govern socialista de Joan Lerma i ha anunciat que presentarà en les Corts un document de reprovació al president de la Generalitat, una mena de moció de censura que compta amb poques possibilitats d'eixir endavant, ja que les altres forces de l'oposició, especialment el CDS, Esquerra Unida i UPV no semblen gaire disposades a entrar en el joc lerrouxista d'UV.

Fa més de dos anys, concretament la primavera de 1987, ja es va plantejar aquest problema i, curiosament, en els termes exactes en què ara ha esclatat.

En aquell moment les gestions del govern valencià van aturar la decisió d'atorgar aigües de reg a Castella-La Manxa sense que estiguera acabat el Pla Hidrològic Nacional, però en aquest cas, malgrat les converses, les reunions i les pressions del conseller valencià d'Agricultura davant el ministre Carlos Romero i de les gestions al més alt nivell del president de la Generalitat, Joan Lerma, el seu company de

Disposat a guanyar la batalla

Des que es féu públic el polèmic decret del govern central, el partit Unió Valenciana —amb la col·laboració d'un diari local de València— han encetat una campanya duríssima contra el govern valencià per haver perdut aquesta «batalla de l'aigua» amb Castilla-la Manxa.

—Aquesta campanya respon a l'estratègia d'una gent, que com que no tenen programa polític juguen sempre amb els sentiments i fan una política de terra cremada, de crear una sensació de desesperança: és feixisme pur. Lògicament, com a oposició que són, han de criticar tot el que consideren criticable, però no hem de fer catastrofisme perquè si els férem cas, els valencians tindriem un complex d'inferioritat enorme. Tornen a utilitzar els vells fantasmes que han tret en altres batalles, com el de la llengua o la bandera, quan volien fer creure que els enemics eren els catalans, etc. Ells, que han estat tota la vida pendents de Madrid, ara apareixen com els millors defensors dels interessos valencians. Fan riure.

—El que és innegable, Sr. conse-

ller, és que el decret s'ha fet públic i que el president de Castilla-la Manxa, José Bono, està presumint d'haver guanyat una gran batalla al president de la Generalitat valenciana, Joan Lerma... ¿Fins a quin punt li han plantat cara?

—Jo sóc testimoni que el nostre president, al llarg dels últims anys, ha plantejat aquest contenciós davant del govern central...

—Sí, però el decret aparegué en el BOE el passat 29 de juliol.

—Sí, sí, és evident, i per això, en el pròxim ple del Consell tractarem aquest tema i decidirem què en fem.

—¿Vostè està decidit que el govern valencià presente un recurs al decret del govern central?

—Sí, sí, jo pense que sí que s'ha de presentar un recurs al decret i, a més, que hem de guanyar-lo, en el sentit de paralitzar la seua aplicació i que quede sense efectes mentre que no es faça un diagnòstic correcte dels cabals de què es disposa, dels eventuais excedents que podrien produir les obres pendents de regulació del Xúquer, així com els criteris de reparti-

ment d'aquests excedents. Nosaltres no estem en contra d'analitzar el problema de l'aprofitament de les aigües del Xúquer i de discutir uns criteris per a repartir-les, del que sí que estem en contra és d'aquest decret del govern central, perquè és inoportú i no és adequat.

—Davant les crítiques de l'oposició per la publicació del decret, ¿vostè s'ha plantejat la possibilitat de dimitir com a conseller?

—No, en absolut, perquè qui m'hauria de fer dimitir és el president Lerma i en tot cas no seria perquè a Madrid el govern central no ha fet cas a les nostres demandes.

—Fa alguns dies que les comarques del Camp de Tarragona han començat a rebre aigües de l'Ebre, gràcies a la posada en marxa del ministransvasament. Les comarques del nord del País Valencià també esperen rebre aigües d'aquest riu de fa molt de temps. ¿En quin punt es troba el procés que ho ha de fer possible?

—Aquesta qüestió tan important l'ha tractada directament el president Lerma amb els presidents de la Ge-

partit i president de la Comunitat de Castilla-la Manxa, José Bono, ha guanyat la partida.

Bono està molt ben relacionat amb els ressorts del poder de La Moncloa i compta amb el suport i l'aixopluc d'un altre polític manxec que ha fet carrera a Madrid, el ministre Virgilio Zapatero i segons han declarat a EL TEMPS destacats socialistes valencians, el decret del govern central és un baló d'oxigen ja que el conflicte provocat per l'oposició a la instal·lació d'un camp de tir del Ministeri de Defensa —primer a Cabañeros i ara a Anchuras— en terres d'aquesta comunitat havien deteriorat considerablement la seua imatge com a defensor dels interessos de la població que resideix, davant les exigències del govern central.

El cert és que el Pla Hidrològic Nacional no està encara aprovat, que no hi ha sobrants d'aigua en el riu Xúquer, que una gran part de les 50.000 hectàrees que preveu el decret ja estan sent regades de fa temps amb aigües subterrànies de la conca del Xúquer, que la demanda és cada vegada major

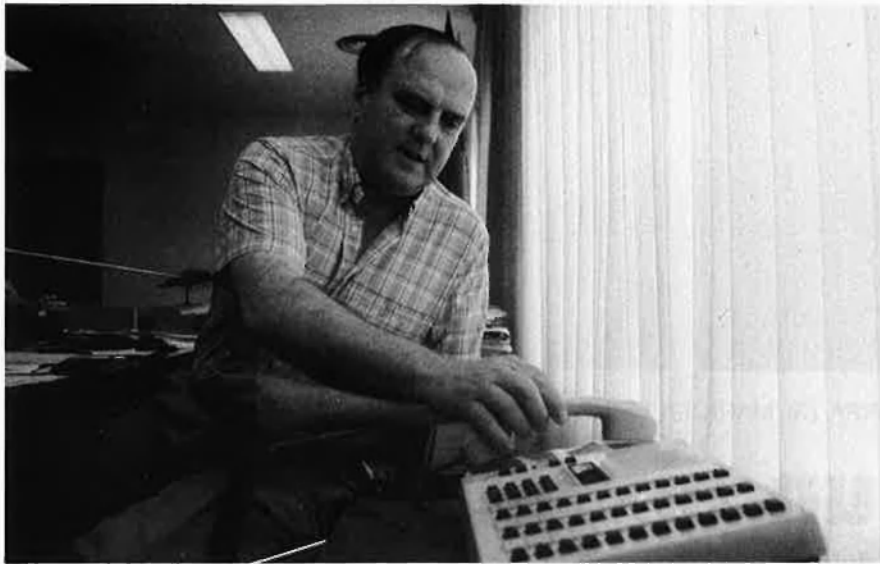
José Bono.

i que els més perjudicats seran, amb tota seguretat, els habitants i els agricultors de les comarques de la Marina i del Vinalopó, ja que, segons es va anunciar fa més de dos anys, aquestes terres serien les beneficiàries del pro-

jectat canal Xúquer-Vinalopó, un transvasament que havia de permetre aportar aigua suficient per als conreus de raïm de taula del Vinalopó (amb un valor afegit altíssim, per la gran quantitat de llocs de treball que genera) i posar fi a les restriccions d'aigua que cada any afecten les zones turístiques de la Marina.

Sobre la taula hi ha, sense embuts ni subterfugis, un conflicte d'interessos i de drets teòrics. D'una banda, hi ha el fet evident que el Xúquer, després de travessar part de les províncies de Conca i Albacete és el motor de riquesa agrícola en les comarques de la Ribera i que una disminució dels cabals d'aigua que ara arriben provocaria una verdadera catàstrofe econòmica per a les comarques centrals del País Valencià. Hi ha, doncs, uns drets adquirits sobre aquestes aigües després de moltes dècades d'haver-les fetes servir per al reg.

D'altra banda hi ha, també, els habitants de les terres manxecues per on passa el riu, els quals, fins fa ben pocs anys i per circumstàncies diverses, no han utilitzat aquestes aigües per a

RAFA GIL

neralitat de Catalunya, Jordi Pujol i del govern regional d'Aragó, Hipólito Gómez de las Rocas. Paral·lelament, els tècnics estan enllestint un informe on s'han de determinar els sobrants de l'Ebre que es podran utilitzar i la proporció en què una part d'aquests sobrants poden arribar a les comarques del nord del País Valencià.

—*¿En quina data considera que les aigües de l'Ebre arribaran al País Valencià?*

—Jo crec que en dos o tres anys això serà possible.

—*¿També per al 92?*

—Sí, perquè aquest tema està molt avançat i ja hi ha construït un canal que es pot aprofitar per a dur les aigües de l'Ebre. No obstant això, l'enemic més important que tenim és Gómez de las Rocas, ja que tota la seua política l'ha basada en la defensa de l'aigua tot utilitzant mètodes de propaganda populistes que s'assemblen molt als que fan servir ací els

seus correligionaris d'Unió Valenciana, encara que em sembla que els dirigents del PAR tenen més trellat que els d'UV.

—*¿A partir de quan s'iniciarà la transformació en regadius de les hectàrees que preveu el decret?*

—A mi em sembla que això és una declaració d'intencions i que encara hi ha molts aspectes que caldrà discutir amb tranquil·litat abans que es produeixen aquestes transformacions. El que és evident, des del nostre punt de vista, és que hi ha una prioritat quant a l'ús dels suposats excedents del Xúquer a favor de les comarques de la Marina i el Vinalopó, on l'aigua és totalment insuficient per a mantenir les explotacions agrícoles existents i per atendre la demanda del sector turístic.

—*S'ha dit que la ciutat de València, en cas que es fera efectiu el que diu el decret, podria inclús tenir problemes d'abastament d'aigua potable.*

—Això és impossible, estiga el govern que estiga i mane qui mane. Primer és l'abastament d'aigua a la població, i és de sentit comú que abans es quedarien els camps secs i sense reg que sense aigua suficient la ciutat de València.

Pasqual L. Pla

transformar en terres de regadiu les planes on pasturen les ovelles i se semra blat, i, en conseqüència, augmentar-ne la producció i el rendiment. De fa alguns anys, però, els manxecs han alçat la veu dient que ells també volien aprofitar-se del Xúquer, com tradicionalment estaven fent els agricultors valencians, i que tenien uns drets sobre unes aigües que sempre havien vist passar pel mig dels seus camps.

Una decisió política —atorgar aigües a Castella-la Manxa— com la que ha pres el govern central ha fet esclatar el conflicte. Diversos estudis realitzats a proposta del govern manxec indiquen que, amb la mecanització, el reg i l'extensió adequada, el conreu de la dacsa o blat de moro, és més rendible que la taronja. No obstant això, tant l'administració autonòmica, com membres dels sindicats agraris valencians al·leguen que tot i que en algun any la comparació entre el preu en origen de la dacsa i de la taronja pugua ser favorable a la primera, la recollida, transport, manipulació en els magatzems i la comercialització dels cítrics valencians generen molta més riquesa i llocs de tre-

Una disminució dels cabals d'aigua actuals provocaria una severa catstrofe.

ball que el cultiu extensiu d'aquella gramínia.

«Més rendible, ¿per a qui?», es pregunta un representant dels petits i mitjans agricultors de la Ribera, propietaris d'algunes fanecades de tarongers i que es dediquen a aquest conreu a temps parcial, després de treballar en

les fàbriques o indústries de la zona... «més rendible per als grans propietaris que tenen 500, 600 o 1.000 hectàrees, però no per als petits agricultors, i en tot cas, aquesta rendibilitat només serà certa respecte al capital invertit, ja que el conreu de la dacsa genera molt pocs jornals i pocs beneficis afegits». □